

Anaximandros

Fragmenta DK 12 B

Překlad a revize textu je jedním z výstupů předsokratovského semináře na Katedře filosofie a dějin přírodních věd PŘF UK – Vojtěch Hladký, Zdeněk Kratochvíl, Radim Kočandrle – a je součástí projektu *Raná řecká filosofie a přírodověda*, GAČR 401/07/0516.

B 1 = Simplikios, *In Physica* 24,13 (část A 9 /1)

Říká, že [počátkem] není ani voda, ani žádný z takzvaných prvků, nýbrž jakási jiná

přirozenost, která je bezmezná, z níž vznikají všechna nebesa¹ a světy² v nich. (B 1) Z těch pak je jsoucím věcem vznik, do toho nastává i zánik,

podle nutnosti;

navzájem si totiž platí trest a pokutu za [své] bezpráví,

podle řádu času.

Takto to říká slovy dosti básnickými.

Verze překladu B 1:

Z jakých věcí pak jsoucí věci mají svůj vznik, do těch nastává i **zánik, podle nutnosti, navzájem si totiž udělují právo i odplatu za [své] bezpráví, podle řádu času.**

B 2 = Hippolytos, *Refutatio* I,6,1 Marcovich = A 11,1

Za počátek jsoucích věcí prohlásil jakousi přirozenost bezmezna, ze které vznikají nebesa a kosmy³ v nich. Tato přirozenost je prý

(B 2) **trvalá a nestárnoucí**

a obklopuje všechny kosmy.⁴

Mluví také o čase jakožto o vymezeném vzniku jsoucích věcí, tak jejich zániku.

¹ *Úranoi* – nebesa, oblohy, světy?

² *Kosmoi* – světy, uspořádání, prvky?

³ *Kosmoi* – světy, uspořádání, prvky?

⁴ *Kosmoi* – světy, uspořádání, prvky?

Cfr. Platón, *Phaedo* 106b1-2:

Což není nutné takto mluvit i o nesmrtelném? Jestliže je nesmrtelné a nehynoucí, je pro duši nemožné, aby hynula, když by na ni šla smrt.

B 3 = Aristotelés, *Physica* III,4; 203b13 = část A 15

A [bezmezno] je božstvím, neboť je
(B 3) **nesmrtelné a nehynoucí**,
jak praví Anaximandros a většina badatelů o přírodě.

Viz Platón, *Phaedo* 106b1–2:

Což není nutné takto mluvit i o nesmrtelném? Jestliže je nesmrtelné a nehynoucí, je pro duši nemožné, aby hynula, když by na ni šla smrt.

B 4 = Áetios II,20,1 Mansfeld–Runia = část A 21 /2; viz A 22 /1

(...) **jako skrz píšťalu blesku.**

B 5 = Áetios III,10,2 Diels-Kranz = A 25; viz A 11,3; viz A 10

Anaximandros [říká], že (B 5) Země se podobá **kamennému sloupu.**

Snad pravý Anaximandros mimo řadu zlomků „B“ edice Diles–Kranz:

1. Anaximandrový výrazy spatřujeme v části testimonia A 10 = Pseudo-Plútarchos, *Stromata* 2, fr. 179.19–25 Sandbach, v: Eusebios, *Paeparatio evangelica* I,8,1–2:

Říká pak, že **to, co plodí**, se při vzniku tohoto světa odloučilo z věčného tepla a chladu, a z něj vyrostla kolem vzduchu, který je okolo země, jakási planoucí sféra, **jako kůra kolem stromu.**⁵

⁵ Verze překladu tohoto odstavce:

Říká pak, že **to, co rodí** teplo a chlad, se při vzniku tohoto světa odloučilo z toho, co trvá, a z něj vyrostla kolem vzduchu, který je okolo země, jakási planoucí sféra, **jako kůra kolem stromu.**

Když se tato sféra odlámala a uzavřela do jakýchsi kruhů, ustavilo se Slunce, Měsíc a hvězdy.

2. Za citát nebo ozvěnu Anaximandra považujeme (jako už W. Bröcker) zlomek Hérakleitos B 126 = Tzetzés, *Scholia ad exeg. in Iliad.*, p. 126 Herman:

Co je chladné, se zahřívá,
teplé se ochlazuje;
vlhké se vysušuje,
seschlé se zvlhčuje.

Viz Pseudo-Hérakleitos, *Epistulae* 5.

Viz Hérakleitos C 1,17; C 1,21; C 1,22 = Hippokratés, *De victu* I,17; I,21; I,22 (*De diaeta* Littré).